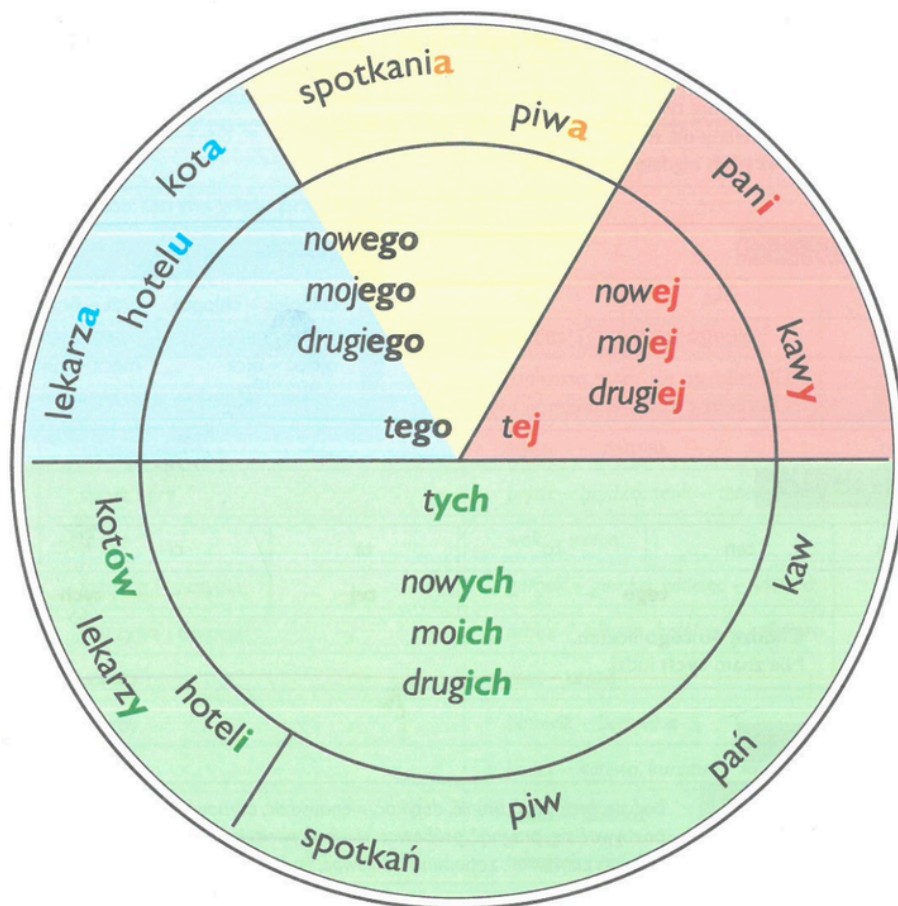

DOPEŁNIACZ – kogo? czego?

LICZBA POJEDYNCZA

		rzeczownik	przymiotnik	przykłady
rodzaj męski	żywotny (= biernik)	-a	-ego	Adam to brat mojego dziadka. Nie widziałam tutaj twojego kota.
	nieżywotny	-a -u		Książka leży obok starego laptopa. On nie ma czerwonego samochodu.
rodzaj nijaki		-a		Nie cierpię tłustego mięsa.
rodzaj żeński		-y -i	-ej	Nie znam tej kobiety. Kasia potrzebuje nowej torebki.

LICZBA MNOGA

	rzeczownik	przymiotnik	przykłady
rodzaj męskoosobowy	-ów -y -i	-ych -ich (po k, g)	On nie lubi powolnych kelnerów. Nie znam polskich pisarzy. Nie ma jeszcze naszych gości.
rodzaj niemęskoosobowy	-ów -ø -y -i		Nie kupiłam żółtych pomidorów. W Polsce jest dużo pięknych miejsc. On nie je kwaśnych pomarańczy. Lubię chodzić do włoskich cukierni.

Kiedy używamy dopełniacza? - When do we use dopełniacz?

Kategoria	Kategoria po angielsku	Przykład
Cena (od pięciu)	Price	Chleb kosztuje 5 złotych.
Wiek (od pięciu)	Age	Ona ma 12 lat.
Pochodzenie	Origin	Jestem z Polski.
Negacja biernika	Accusative negation	Nie lubię zupy pomidorowej.
Kierunek podróży	Direction of travel	Jadę z Katowic do Krakowa.
Położenie	Location / Position	Książka leży obok laptopa.
Relacje w rodzinie	Family relationships	To jest brat matki.
Posesywność	Possession	To jest zegarek Marka.
Miara, ilość i waga	Measurement, quantity and weight	Litr mleka i kostka masła.

Czas	Time	Pracuję od poniedziałku do piątku od ósmej do szesnastej.
Ilość po liczebnikach nieokreślonych	Quantity after indefinite numerals	Mam mało czasu.
Negacja (nie ma, nie było, nie będzie)	Negation (there isn't/wasn't/won't be)	Nie ma dziś lekcji polskiego.
Życzenia	Wishes	Szczęśliwego Nowego Roku!
Dopełnienie po przyimkach bez, dla, do, koło, obok, od, u, z (e)	Object after prepositions <i>bez, dla, do, koło, obok, od, u, z</i>	Piję kawę bez cukru.

UWAGA!

chłopiec – chłopca	brat – braci
dzień – dnia	dziecko – dzieci
ojciec – ojca	mecz – meczów
tydzień – tygodnia	przyjaciele – przyjaciół

RZECZOWNIKI NIEŻYWOTNE RODZAJU MĘSKIEGO W LICZBIE POJEDYNCZEJ

Końcówka	Kiedy używamy?	Po angielsku	Przykłady
-a	miesiące	months	styczeń – stycznia
-a	sport i gry	sports and games	brydż – brydża, tenis – tenisa
-a	tańce	dances	walc – walca
-a	sztućce i naczynia	cutlery and dishes	garnek – garnka, widelec – widelca
-a	warzywa i owoce	vegetables and fruit	arbuz – arbuza, kalafior – kalafiora
-a	waluta	currency	cent – centa
-a	grzyby	mushrooms	borowik – borowika
-a	mięso	meat	kotlet – kotleta, kurczak – kurczaka
-a	ciasta i ciastka	cakes and cookies	sernik – sernika
-a	kwiaty	flowers	narcyz – narcyza
-a	nazwy miar i wag	units of measurement and weight	centymetr – centymetra, kilogram – kilograma
-a	narzędzia	tools	młotek – młotka
-a	marki samochodów	car brands	fiat – fiata
-a	marki papierosów	cigarette brands	Davidoff – Davidoffa

Końcówka	Kiedy używamy?	Po angielsku	Przykłady
-u	środki transportu	means of transport	autobus – autobusu
-u	rzeczowniki abstrakcyjne	abstract nouns	problem – problemu
-u	rzeczowniki zakończone na -izm / -yzm	nouns ending in -izm / -yzm	buddyzm – buddyzmu
-u	instrumenty	musical instruments	fortepian – fortepianu
-u	rzeczowniki niepoliczalne	uncountable nouns	cukier – cukru
-u	substancje płynne	liquids / liquid substances	jogurt – jogurtu
-u	dni tygodnia	days of the week	piątek – piątku
-u	internacjonalizmy i zapożyczenia	internationalisms and loanwords	bank – banku, ale kalkulator – kalkulatora, komputer – komputera, laptop – laptopa

RZECZOWNIKI RODZAJU ŻEŃSKIEGO W LICZBIE POJEDYNCZEJ

końcówka	dystrybucja końcówki	przykłady
-i	po spółgłoskach k, g, l, j, po spółgłoskach miękkich oraz w wyrazach obcego pochodzenia zakończonych na -ia	książka – książki, uwaga – uwagi, cola – coli, kolacja – kolacji, miłość – miłości, chemia – chemii, Zofia – Zofii
-y	po spółgłoskach twardych lub funkcjonalnie miękkich	mama – mamy, noc – nocy, praca – pracy
-o	w pozostałych przypadkach	ciocia – cioci, pani – pani, ziemia – ziemi

RZECZOWNIKI RODZAJU MĘSKIEGO W LICZBIE MNOGIEJ

końcówka	dystrybucja końcówki	przykłady
-ów	dominująca końcówka	policjant – policjantów, stół – stołów
-y	po spółgłoskach cz, dz, rz, sz, ż	gracz – graczy, pieniądź – pieniędzy, ołtarz – ołtarzy, kosz – koszy, nóż – noży, ale: mecz – meczów
-i	po spółgłoskach ć, dź, ń, ś, ź, l, j	gość – gości, śledź – śledzi, koń – koni, łosoś – łososi, kniaź – kniazi, nauczyciel – nauczycieli, złodziej – złodziei / złodziejów

RZECZOWNIKI RODZAJU ŻEŃSKIEGO W LICZBIE MNOGIEJ

końcówka	dystribucja końcówki	przykłady
-o	dominująca końcówka	kobieta – kobiet, zupa – zup, torebka – torebek
-i	po spółgłoskach miękkich oraz po j, l	kolacja – kolacji, kropla – kropli / kropel, kość – kości
-y	po spółgłoskach twardych	noc – nocy, twarz – twarzy, podróż – podróży

RZECZOWNIKI RODZAJU NIJAKIEGO W LICZBIE MNOGIEJ

końcówka	dystribucja końcówki	przykłady
-o	dominująca końcówka	kino – kin, jajko – jajek, spotkanie – spotkań
-ów	w wyrazach zapożyczonych, w tym zakończonych w liczbie pojedynczej na -um	centrum – centrów, muzeum – muzeów, studio – studiów

ZAIMKI OSOBOWE

mianownik	ja	ty	on / ono	ona	my	wy	oni / one
dopełniacz	mnie	cię / ciebie	go / jego / niego	jej / niej	nas	was	ich / nich
przykłady	Jego nie znam. Potrzebuję tylko jej . To kwiaty dla mnie ? Bez nich nigdzie nie idziemy.						

UŻYCIĘ DOPEŁNIACZA

po czasownikach	bać się, brakować, bronić, dotykać, nienawidzić, odmawiać, potrzebować, pozbywać się, pragnąć, próbować, słuchać, spodziewać się, szukać, uczyć się, używać, zabraniać, zapominać, żałować, żądać, życzyć
po przyimkach	bez(e), dla, do, koło, naprzeciwko, na wprost, obok, od, oprócz, podczas, (po)mimo, u, wśród, wzdłuż, z(e)
po określeniach ilości	ćwierć, dużo, kilka, kilkanaście, kilkadziesiąt, kilkaset, mało, mniejszość, niedużo, niewiele, parę, pół, półtora, trochę, wiele, większość
po określeniach miar i wag	centymetr, kilogram, kilometr, litr, metr, tona
po nazwach opakowań	butelka, karton, kawałek, kostka, paczka, pudełko, puszka, słoik, tabliczka

ALTERNACJE

alternacje	przykłady	uwagi
<i>ci → ć, ni → ń</i>	<i>zajęcie – zajęć, pani – pań, mieszkanie – mieszkań</i>	Występują w rzeczownikach rodzaju żeńskiego i nijakiego w liczbie mnogiej.
<i>ć → ci, dź → dzi, ń → ni, ś → si, ź → zi</i>	<i>gość – gościa, gwoźdź – gwoździa, koń – konia, łoś – losia, gałąź – gałęzi</i>	Występują w rzeczownikach liczby pojedynczej zakończonych na spółgłoski miękkie.
<i>dzi → dź, ni → ń, si → ś</i>	<i>jeździec – jeźdźca, koniec – końca, półpasiec – półpaśca</i>	Występują w rzeczownikach rodzaju męskiego, w których przed końcówką -ec występuje -dzi, -ni, -si.
<i>q → ę</i>	<i>błąd – błędu, gałąź – gałęzi, okrąg – okręgu, ząb – zęba</i>	Występuje w niektórych rzeczownikach jednosylabowych lub w ostatniej sylabie rzeczownika wielosylabowego rodzaju męskiego lub żeńskiego zakończonego na spółgłoskę; nigdy nie występuje przed spółgłoską bezdźwięczną.
<i>e → o</i>	<i>domku – domku, Niemiec – Niemca, ojciec – ojca, ale: człowiek – człowieka</i>	Występuje w rzeczownikach rodzaju męskiego zakończonych na -ek i -ec.
	<i>kabel – kabla, Paweł – Pawła, ale: nauczyciel – nauczyciela, przyjaciel – przyjaciela</i>	Występuje w niektórych rzeczownikach rodzaju męskiego zakończonych na -el, -eł, -eń i -er.
<i>o → e</i>	<i>jabłko – jabłek, książka – książek</i>	Występuje w liczbie mnogiej, gdy w formie mianownika liczby pojedynczej przed końcówkami -o oraz -a znajdują się dwie spółgłoski.
<i>ó → o</i>	<i>stół – stołu, samochód – samochodu, ale: ból – bólu, król – króla</i>	Występuje w większości rzeczowników jednosylabowych lub w ostatniej sylabie kilkusylabowych rzeczowników rodzaju męskiego.